

SEL:n historiikki syntyi oman väen yhteistyöllä Sata vuotta – tuhat taistelua on painavaa asiaa

Valtiotieteen lisensiaatti, historiantutkija Raimo Parikka Helsingin yliopistosta oli 100-vuotisjuhlakirjatoimikunnan jäsen ja veti projektin työseminaareja. Kyselimme häneltä vaikutelmia matkan varrelta ja lopputuloksesta nyt, kun kirja on saatu painosta juuri parahiksi SEL:n satavuotisjuhlien alla. Nyt vain toivomme, että kirja kuluisi mahdollisimman monen selliläisen käsissä ja varsinkin sitä, että nuoret lukisivat historian, jonka taustalta olisi helpompi ponnistaa tulevaisuuteen.

– Ensinnäkin haluaisin sanoa, että osallistuminen liiton juhlakirjan kirjoittamisprosessiin oli kaikkien hieno kokemus. Lähtökohdiltaan se oli melkoinen uhkayritys. Aikaa oli niukalti käytettävissä. Yleensä tähän laajuiseen historiateoksen kirjoittamiseen vie vähintään 2-3 vuotta, nyt siitä selvitettiin hieman yli vuodessa.

– Kirjoittajat olivat lähes kaikki vailla aikaisempaa kokemusta historian tutkimisesta. Kaiken kaikkiaan voi sanoa, että se mitä tehtiin oli kollektiivinen voimannousu. Välillä oli hauskaa, mutta epäilemättä myös tuskanhikeä on valunut matkan varrella. Kertakaan ei kuitenkaan usko ollut uhattuna, etteikö kirja valmistu juhliin mennessä.

– Hienointa oli se, että kaikki piirit saivat oman osuutensa tehtyä, eikä kukaan jättänyt tehtävänsä kesken. Mielestäni SEL on

saanut oman näköisensä ja hyvin ansaitsemansa historiateoksen.

Erikoinen tekotapa

Juhlakirjan toteuttamistapa oli hyvin erikoinen. – Tiedossani ei ole mitään muuta ammattiliittoa, joka olisi antanut historiansa kirjoittamisen kokonaan oman jäsenkuntansa tehtäväksi. Paperiliiton historiaa kirjoitettiin 1980-luvulla osastojen tutkivien kerhojen myötävaikutuksella, mutta sielläkin varsinaisen kirjoitustyö annettiin ammattilaiselle, professori **Jorma Kalelalle**, Parikka muistuttaa.

SEL:ssä vastuun sekä tutkimisesta että kirjoittamisesta ottivat seitsemän aluejärjestöä. Vain muutamalla heistä oli jonkinlaista aiempaa kokemusta historian – lähinnä ammattiosastojen historioiden – kirjoittamisesta.

– Minulle henkilökohtaisesti

kokemus oli hyvin rohkaiseva. Yleistäkin voisi sanoa, että tämänkaltaista toimintamallia työväenliikkeen ja ammattiyhdistysliikkeen historian kirjoittamisessa kannattaisi tukea ja edistää laajemminkin.

Eriytyinen sisältö

Erikoinen tekotapa tuotti myös aivan omanlaisensa sisällön.

– SEL:n juhlakirjassa käsitellään lähes kokonaisuudessaan sellaisia aiheita ja tapahtumia, joista ammattiyhdistysliikkeen historiassa jos ei nyt suorastaan vaieta, niin niitä ainakin käsitellään hyvin vähän, Parikka pohtii.

– Tätä lopputulosta lähettiin kuitenkin alunperin tietoisesti hakemaan. Syykin on hyvin selvä. Toimivaa jäsenistöä kiinnostavat myös historian osalta juuri ne kysymykset, jotka edelleenkin ovat ajankohtaisia ja tärkeitä. Historiantutkimuksen kannalta lähtökohta on yleisemminkin kiinnostava ja tällaisen kirjoittamisprosessin seurauksena kyetään tuottamaan paitsi kiinnostavaa, myös merkittävää historiallista aineistoa tapahtumista, joista on vähän tutkittua tietoa. Tarkoitan tällä esimerkiksi palkkakehitystä ja siihen vaikuttaneita tekijöitä, työaikaa, sosiaaliturvaan tai luottamusmiesten asemaa ja jäsenmaksujen perintään liittyviä seikkoja.

– Uudenlaiset näkökulmat ja tuoret kysymyksenasettelut johtavat yleensä uusien lähteiden äärelle ja toisaalta lukemaan myös vanhoja lähteitä uudella tavalla. Kokonaisuudessaan tämä voitaisiin tulkita myös perinteisemmän ay-liikkeen historian kirjoittamisen ja asioiden käsittelemistään kritiikiksi ja haasteeksi.

– Vanhoja tuloksia ei ehkä ole syytä kokonaan kiistää tai hylätä. Kritiikin ydin on kenties siinä, että liittotason dokumenteista, muistelmista ja haastatteluista löytyy vain yhdenlaisen näkökulma ja totuus liikkeen historiaan. Paikallisesti Turusta, Rovaniemeltä, Tampereelta tai Kuopiosta käsin asiat näyttävät joskus hyvinkin toisenlaisilta. Tärkeää kirjassa onkin vahva paikallinen näkemys, eräänlainen alhaalta ylös tarkastelu. Neikin seikat, jotka historiankirjoituksessa yleensä tulevat huomioiduksi, kuten SEL:n liittokohtainen sopimus vuonna 1976 tai vuoden 1994 joustojen vastainen mittava liikehdintä Pirkanmaalla. Ne saavat aivan uusia sävyjä ja merkityksiä, kun tapahtumien kulkua tarkastellaan paikallisesta näkökulmasta, Raimo Parikka toteaa.

– On ehkä yllättävääkin todeta, että kirjan viimeinen, palkkakehitystä koskeva kirjoitus, on monessa mielessä ura uurtavaa tekstiä. – Niin hämmästyttävältä kuin se kuulostaakin, vastaavia pitkän ajanjakson palkkakehitystä tarkas-

televia kirjoituksia ei muista ammattiliittohistorioista juurikaan löydy. Siinä avataan menneen tarkastelun perusteella keskustelua myös tulevista linjauksista, mikä on hyvä osoitus historian kirjaamisen ajankohtaisuudesta, Parikka korostaa. Hän muistuttaa, että ay-liikkeen on joutunut yhä useammin palaamaan sellaisiin asetelmiin, joiden vielä 10–20 vuotta sitten luultiin jo olevan mennyttä elämää: – Paperityöntäjäjen meneillään oleva työsulku on tästä hyvä osoitus.

Liiton puheenjohtaja **Ritva Savtschenko** toteaa kirjaan kirjoittamassaan johdannossa, miten "suuret saavutukset syntyvät useimmiten arjen ahertamisesta ja "pienistä" teoista, joiden merkitystä ei juuri sillä hetkellä välttämättä huomata".

– Tämän seikan esiintuominen juontuu nähdäkseni juuri siitä tavasta, jolla kirja toteutettiin. Poro ja Riista tuskin olisi mahtunut perinteisemmän kirjan kansien väliin tai se olisi jäänyt samaan asemaan kuin Helsingin leipomotyöväen pääkaupunkilisäkamppailu vuodelta 1985, josta tähän kirjaan on mahtunut yksi kuva ja kuvateksti. Mallasjuoma olisi varmaan mainittu, sillä sehän sai jo aikoinaan paljon valtakunnallista julkisuutta, mutta tuskin tässä laajuudessa. Kuitenkin on niin, että vain huolellinen ja yksityiskohtiin menevä tarkastelu voi tuottaa lukijalle riittävän ymmärryksen siitä, mitä tapahtui ja miksi.

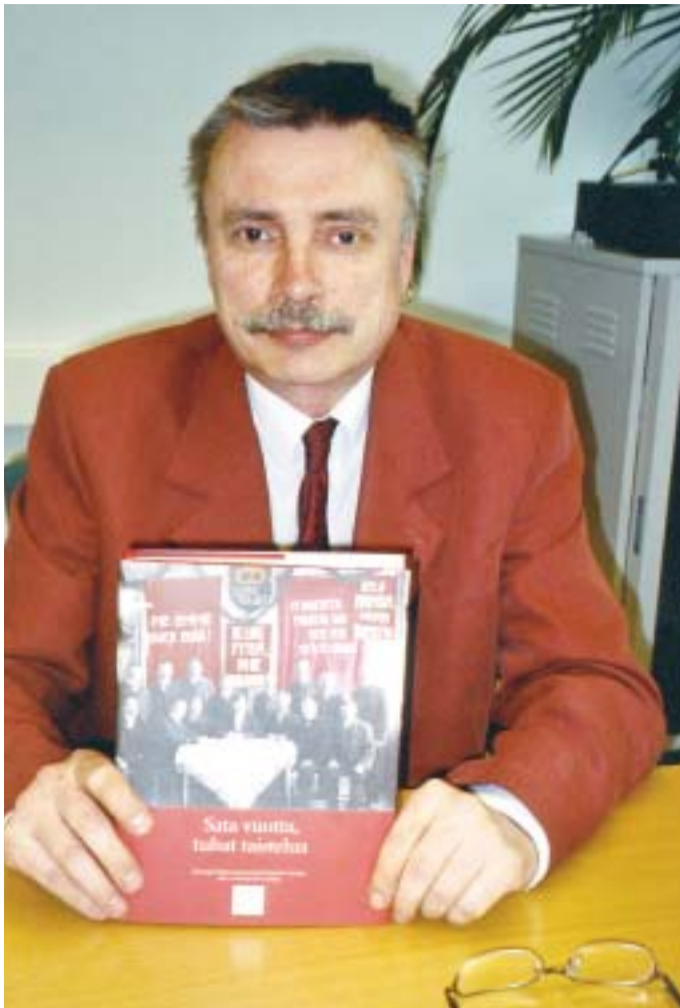
– Haluaisinkin korostaa, että mielestäni historian tutkimisen ja kirjoittamisen ydin ja sielu ovat runsaissa yksityiskohtissa. Tässä suhteessa "Sata vuotta – tuhat taistelua" on selvästi ay-liikkeen liittotason historian kirjojen eliittiä.

Parikka pahoittelee, että paljon jäi myös teoksen kansien ulkopuolelle. – Varsinkin työsuojelutoiminnan kehitys ansaitsisi varmaankin aivan oman kirjoituksen.

Päätös jatkaa historian tarkastelua SEL:n nettisivuilla mahdollistaa kuitenkin sekä keskustelun ja uusien näkökulmien esittämisen siitä, mitä kirjaan on kirjattu, että myös aivan uusien ja nyt "unohdettujen" alueiden mukaan tuomisen.

Mikä oli kiinnostavinta?

– Ehdottomasti se, että haaste otettiin aluejärjestöissä niin ennakkoluulottomasti vastaan ja kaikki pysyivät loppuun saakka mukana. Meillä oli koko ajan hyvin kannustava ilmapiiri ja sanoisin myös kollektiivinen tuki tutkimiselle ja kirjoittamiselle. Alusta lähtien kaikki suunnitelmat ja raakaveriot käsiteltiin yhteisen pöydän ääressä. Luulen, että tämä onkin ainoa mahdollinen toimintatapa tällaisessa joukkokirjoittamisessa, Parikka listaa. Hänen mielestään onnistuminen vaatii kirjoittajilta myös hyvää itsetuntoa, ammattija liittoylpeyttä. – Ja sitä tuntui SEL:n väessä kyllä riittävän!

– Tämänkaltaisen historian kirjoittaminen oli kokemuksena uusi, mutta arvokas, sanoo historiantutkija Raimo Parikka, jonka johdolla selliläiset ay-aktiivit kirjoittivat oman alansa historian. Kirja on nyt valmis ja sen sisältämien sata vuotta – tuhat taistelua toivotaan kantavan varsinkin nuoria selliläisiä yli vaikeiden aikojen, kun menneet sukupolvet antavat pohjan, jolta ponnistaa.

Osallistu Teboilin arvontaan ja voita upea palkinto!

Teboilin alennukset jäsenkortilla

Muistathan, että jäsenkortillasi saat Teboilista heti kunnan alennukset poltto- ja voiteluaineista. Alennukset:

- bensiinistä - **1,7 snt/litra**
- dieselöljystä - **1,7 snt/litra**
- voiteluaineista - **10 %** (ei koske yli 10 litran astioita)

Lisäksi kannattaa hyödyntää Teboilin kuponkiedut.

Teboilin arvannon palkinnot

- 1. palkinto:** 1 000 litraa bensiiniä
- 2. palkinto:** Henkilöauton talvirengaspaketti (arvo n. 300 euroa)
- 3.–12. palkinto:** Teboil-lahjakortti (arvo 20 euroa)

Osallistu arvontaan oheisella kupongilla!

Nappaa talteen Teboilin etukuponkit!

Kanelikuu & kahvi
Tällä kupongilla saat kanelikuun ja kupin kuumaa Juhla Mokka-kahvia hintaan 1,80 euroa. Maiskis!
Tämä kuponki on voimassa 1.6.–15.7.2005. Enintään 2 kpl/kuponki.

Pölyt pois autosta!
Vilvoittavat kesäpesut tarjoaa Teboil - 20 % hintaan.
Kaupan päälle saat kuivausliinan.
Tämä kuponki on voimassa 1.6.–15.7.2005.

1,80 €

-20 %

Osallistu arvontaan!

Arvonta on voimassa 1.6.–31.7.2005. Palauta tämä kuponki Teboil-huoltamolle tai postista osoitteeseen Oy Teboil Ab, Huoltamoyksikkö "Kilpailu", Bulevardi 26, 00120 Helsinki.

Nimi _____

Osoite _____

Puhelinnumero _____

Arvannon säännöt. Arvannon järjestää Oy Teboil Ab. Kaikki 31.7.2005 mennessä palautetut kupongit ovat mukana arvonnassa. Oy Teboil Ab:n, Suomen Petrooli Oy:n ja Teboil-huoltamoiden henkilökunta eivät voi osallistua. Voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti 5.9.2005 mennessä. Voittajien nimet julkaistaan Teboilin Internet-sivuilla. Oy Teboil Ab vastaa arpajaisverosta.

TEBOIL

http://liitot.teboil.fi/sel